

# Kurier Etyki

NR 1/2019 (2)



REFLEKSJE O PRZYSZŁOŚCI

Prof. dr hab. Anna Karmańska  
Przewodnicząca Komisji Etyki

## Motor w empatii, jazda z wartościami

Od czasu, a było to ponad 20 lat temu, kiedy z ust Antonio Valero Vicente, ówczesnego Prezydenta IESE Business School (Instituto de Estudios Superiores de la Empresa, IESE), jednej z najlepszych szkół biznesu na świecie, usłyszałam, że „najbardziej ze wszystkiego interesuje mnie przyszłość, w niej bowiem zamierzam spędzić resztę mojego życia”, przyszłość stała się dla mnie domem, w którym chcę mieszkać i być w miarę szczęśliwa.

Wiadomo, w domu są zmiany, a czasem nawet całkiem duże remonty. Nasz wspólny przyszły dom (przyszłość naszego zawodowego obszaru) właśnie stoi przed wyzwaniem i trudem takiego remontu, wymiany znacznej części dotychczasowych instalacji. Warto więc pomyśleć o tym, co jest dla niego ważne, zakasać rękawy i zadziałać. W tym numerze *Kuriera Etyki* pragnę podzielić się z Państwem pierwszą z dwóch refleksji na temat naszej przyszłości. Dziś: Wieliczka i „jazda z wartościami”. W kolejnym numerze przeniosę Państwa do Sydney i zaprezentuję motor do tej jazdy niezbędny.

Poważny temat: Przyszłość zawodu księgowego. Jego omówieniu towarzyszy niepewność i duża troska o to, jak człowiek odnajdzie się w świecie nieuniknionych zmian, jaka będzie jego rola zawodowa, skoro roboty księgowe i sztuczna inteligencja wyręczą go w pracy.

„Księgowym, którzy mają obowiązek zachowania uczciwości i obiektywizmu dzięki przestrzeganiu kodeksu etyki, stawia się wyraźny wymóg, aby w sposób świadomy nie interpretowali błędnie faktów lub nie podporządkowywali swego osądu stronom trzecim oraz aby byli uczciwi i bezpośredni we wszystkich zawodowych i biznesowych relacjach”<sup>1</sup>. To rodzi pytanie:

czy maszyna ma taką świadomość i może tak postępować?

„Księgowi zarządcy, którzy zajmują się analizą i interpretowaniem danych zarówno finansowych, jak i niefinansowych, są w stanie zdiagnozować informacje, które wydają się im podejrzane i dokładnie zbadać łańcuch dostaw oraz wywnioskować, w którym miejscu najprawdopodobniej występuje wysokie ryzyko, tj. na rynku, w linii produktów lub za sprawą partnerów lub dostawców. Mają także ważną rolę do odegrania w wywieraniu wpływu na organizację, aby posiadała odpowiednie systemy przyczyniające się do etycznej kultury organizacyjnej i szybkiego identyfikowania problemów, wymagających natychmiastowego rozwiązania w celu ochrony organizacji. To rodzi kolejne wątpliwości: czy maszyna może podejrzewać, przypuszczać, niepokoić się, namawiać, wywierać wpływ? I zaciekawienie: skoro mówi się o sztucznej inteligencji, to można mówić także o sztucznej etyce? Jeśli tak, to w jaki sposób można ją maszynom wszczepić?

Dyskusja burzliwa. Wnioski bogate w obawy, ale i motywujące do podnoszenia przyłbicy. Aby okiełznać naszą przyszłość chociaż w jakimś jednym aspekcie, skierowałam prośbę do uczestników konferencji, abyśmy razem spróbowali sprecyzować: **Jakie wartości etyczne staną się kluczowe w zawodach związanych z rachunkowością, chociażby w perspektywie najbliższych 10 lat (do 2030 roku), skoro maszyny jakąś część obecnie znanych nam dylematów etycznych rozwiążą automatycznie?**

Uczestnicy konferencji z piętnastu wartości podanych do wyboru uznali, iż w nieodległej przyszłości,



Stowarzyszenie Księgowych  
w Polsce

**CZŁONKOWIE KOMISJI ETYKI:**  
prof. dr hab. Anna Karmańska  
*przewodnicząca,*  
dr Paweł Żuraw *wiceprzewodniczący,*  
Małgorzata Małowińska *sekretarz,*  
prof. SGH dr hab. Tomasz Dołęgowski,  
Mariusz Drozd, Piotr Hans,  
Małgorzata Janusz,  
Stanisław Kozłowski, Sebastian Kuś,  
dr Jerzy Łopacki, Marian Mońka,  
dr Jan Piątek, Tadeusz Pieniążek,  
Grażyna Urbaniak, Franciszek Wala,  
Jacek Zieliński.

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKWP) jest, posiadającą osobowość prawną, najstarszą i największą polską organizacją skupiającą przedstawicieli środowiska zawodowego związanego z rachunkowością i finansami. Stowarzyszenie kontynuuje tradycje społeczno-zawodowych organizacji księgowych, działających na terenie ziem polskich od 1907 roku. Od 1989 roku Stowarzyszenie Księgowych w Polsce jest członkiem Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC). Organizacja nieustannie dokłada starań, by jego członkowie odznaczyli się wysokimi kompetencjami zawodowymi oraz postępowali zgodnie z zasadami etyki. W 2007 roku Stowarzyszenie uchwalilo *Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości*, którego sygnatariuszami są wszyscy członkowie SKWP, jak również ponad 2 tys. przedsiębiorstw i innych organizacji oraz osoby indywidualne. W 2009 roku Stowarzyszenie wprowadziło czterostopniową certyfikację zawodu księgowego i tytuł zawodowy dyplomowanego księgowego, w 2013 roku tytuł certyfikowanego eksperta usług księgowych, w 2015 roku zawodowy tytuł certyfikowanego specjalisty usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i podatkowych. Do Stowarzyszenia należy ponad 23 tys. członków zwyczajnych i 3 tys. członków wspierających. W Stowarzyszeniu działa 26 Oddziałów Okręgowych i Instytut Certyfikacji Zawodowej Księgowych. Od 2010 roku 9 czerwca obchodzony jest Dzień Księgowego.

[www.skwp.pl](http://www.skwp.pl)

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce  
Zarząd Główny w Warszawie  
ul. Górnośląska 5; 00-443 Warszawa  
NIP: 526-030-79-56

PREZYDIUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO  
PREZES: Franciszek Wala  
WICEPREZESI: Teresa Cebrowska,  
Jerzy Koniecki  
SEKRETARZ: Ryszard Gorycki  
SKARBNIK: Łukasz Górka

Projekt graficzny i łamanie:  
MEDIA DORA Dorota Mirowska

Druk:

Redakcja:

ul. Górnośląska 5; 00-443 Warszawa  
tel. 22 583 49 50, faks 22 622 77 81  
e-mail: sekretariat@skwp.pl

© by SKWP. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego.

Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej. Przedruk materiałów z „Kuriera Etyki” (w całości lub części), wprowadzanie do banku danych oraz przenoszenie na nośniki magnetyczne dozwolone na zasadach ustalonych w ustawie – Prawo autorskie.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adustacji tekstów oraz zwrotu zamówionych materiałów a niezatwierdzonych do druku. Materiałów niezamówionych nie zwracamy. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam

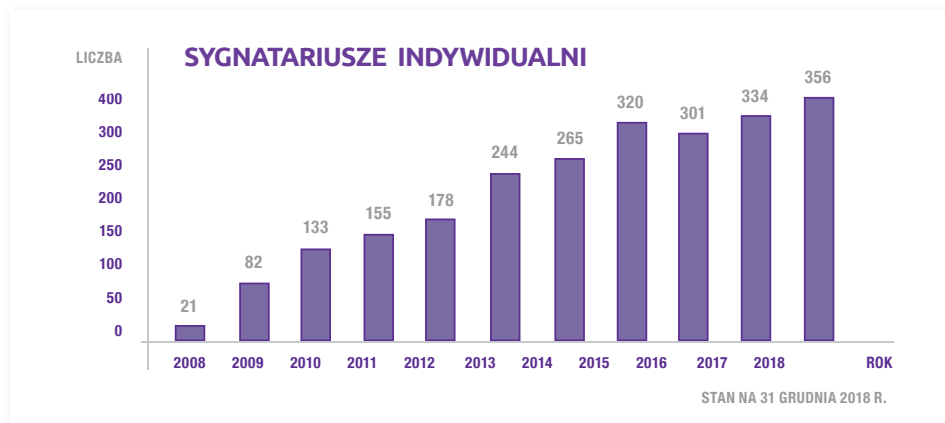


**Małgorzata Małowińska**  
Komisja Etyki

## Rośnie liczba sygnatariuszy

Z przyjemnością odnotowaliśmy na koniec 2018 roku kolejny wzrost liczby sygnatariuszy indywidualnych i zbiorowych, czyli firm oraz osób indywidualnych, które deklarują gotowość kierowania się zasadami *Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości* w codziennej pracy.

Liczymy, iż w nowej kadencji władz Stowarzyszenia Księgowych w Polsce grono jego sygnatariuszy nadal będzie rostało. Zapraszamy wszystkich, którym bliskie są zasady etyczne zawarte w Kodeksie do naszej społeczności.



### Z przymrużeniem oka

Postanowiłem dać anons taki do dziennika  
odpowiednio duży,  
by uwagę skupiał:  
**CHCĘ ZOSTAĆ  
PORZĄDNYM CZŁOWIEKIEM –  
POSZUKUJĘ WSPÓLNIKA !**  
S a m się nie będę wygłupiał !

Marian Załucki



**Z DZIEJÓW ETYKI**

**Prof. dr hab. Anna Karmańska**  
Komisja Etyki

# Słów kilka o starym drzewie Część 2

Z korzeni sokratejskiej etyki wyrastają następcy.<sup>1</sup> Gruby konar w drzewie etyki pojawił się za sprawą Platona, wybitnego ucznia Sokratesa. Platon (427-347 p.n.e.), w wieku dwudziestu lat poznał Sokratesa, nadał poglądom swojego mistrza systemowy charakter, twierdząc przy tym, że dobro idealne jest doskonalsze od dobra realnego. Teoria etyczna Platona zawiera w sobie trzy tezy: (1) istnieje hierarchia dóbr, (2) na szczycie hierarchii znajduje się dobro idealne, (3) dobra realne, stojące najniżej w hierarchii dóbr, stanowią konieczny etap na drodze do dobra idealnego. Miłość jest dążeniem do uzyskania dobra najwyższego. Początkowy przedmiot miłości stanowią dobra realne, jednak z czasem dusza uświadamia sobie, że piękno duszy jest doskonalsze od piękna ciała. Tylko ten, kto sam jest „poukładany”, sprawiedliwy, może być twórcą sprawiedliwych praw.

***Człowiek doskonały etycznie powinien się charakteryzować cnotą rozumu (roztropność), który poprzez cnotę męstwa panuje nad namiętnościami (wstrzemięźliwość, umiar). Te trzy cnoty powinna harmonizować czwarta – cnota sprawiedliwości. Etyka rozumiana jest przez Platona jako urządzanie samego siebie.***

Z kolei, z konara platońskiego, w Akademii Platońskiej wyrósł Arystoteles (384-322 p.n.e.). Uważał on, że dobro i cnota jest dążeniem do doskonalenia swojej formy, czyli duszy. Gdy dusza osiągnie optymalną, przeznaczoną dla danej jednostki postać, to wtedy jednostka ta osiągnie trwałe szczęście i cnotę. Ale dusze ludzkie są niepowtarzalne, dlatego to, co jest dobre dla jednego człowieka, niekoniecznie musi być dobre dla drugiego. Dobro zatem jest pojęciem subiektywnym i zależy od mnóstwa różnych czynników.

Arystoteles mówił, że człowieka rozumnego rozpoznaje się po tym, że potrafi zastosować główną zasadę etyczną – zasadę umiaru – do konkretnej sytuacji działania. Twierdził, że w dwóch dziedzinach człowiek najlepiej się doskonali etycznie: w przyjaźni i w działalności politycznej w społeczeństwie obywatelskim.

Wybitnym uczniem Arystotelesa był Aleksander Wielki, który – jak wiemy – podbił pół świata, tworząc niejako przy tej okazji zapotrzebowanie na nową filozofię, na filozofię, która powinna być praktyczna, nie tak przeintelektualizowana jak dotychczas. Epikur (341-270 p.n.e.) był tym filozofem, który ze swoimi poglądami dobrze wpisał się w nowe warunki. W swoim programie etycznym utożsamia on szczęście z dobrem, a dobro z przyjemnością i brakiem przykrości. Za warunek szczęścia uznaje stan ataraksji (braku cierpienia i zmartwień), a za podstawowe źródło cierpienia – obawy i przesady. Trzeba się ich pozbyć, pozbyć lęku. Równowagę ducha osiąga się, unikając powierzchownych i krótkotrwałych przyjemności i zadowolając się życiem skromnym.

Najlepszą drogą do szczęścia jest bycie filozofem. Myślę, że choć nikt z nas, osób zajmujących się rachunkowością, nie doświadczy szczęścia drogą wskazaną przez Epikura, to nie oznacza jednak, że nie powinniśmy próbować.

<sup>1</sup> Opis odnoszący się do przytoczonych tu filozofów oparto na: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Sokrates>, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Platon>; <https://pl.wikipedia.org/wiki/Arystoteles>, <http://www.katolik.pl/epikur,1912,416,cz.html> oraz hasła biograficzne filozofów zamieszczone na: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Epikur;3898268.html> (dostęp: 13 sierpnia 2015).

dalszy ciąg ze str. 1

## Motor w empatii, jazda z wartościami

w której totalna cyfryzacja i zmiany w zawodach związanych z rachunkowością staną się zapewne faktem, najważniejszymi wartościami będą<sup>2</sup>:

**profesjonalizm** – wysokie kompetencje, solidność, sumiennosc, samodzielność, obiektywizm i konstruktywność;

**odpowiedzialność, otwartość i szacunek** – odpowiedzialność za własne czyny i otoczenie, w tym środowisko; niekonwencjonalność, pokonywanie ograniczeń w dostępie do wiedzy, autokrytycyzm; szacunek dla samego siebie i innych ludzi, poufność, życzliwość;

**jakość i prawda** – wysoka jakość działania, sprawność administracji i obsługi; odwaga w odkrywaniu i głoszeniu prawdy, wolność, szczerosc;

**rzetelność i rozwój** – obowiązkowość w działaniu, staranność w wykonywaniu pracy; ciągłe uczenie się, doskonalenie, zrównoważony rozwój;

**współpraca, odkrywczosc, uczciwość i różnorodność** – tworzenie wspólnoty, integracja, zaufanie, wspieranie, pomoc, dialog, relacje; twórcze podejście, nowatorstwo, brak rutyny, kreatywność, innowacyjność; postępowanie zgodnie z zasadami i przekonaniem, obstawanie przy tym co właściwe, dotrzymywanie słowa,

równe traktowanie, akceptacja dla odmiennosci, wyważenie między życiem zawodowym a prywatnym.

Poza tym rankingiem znalazły się takie wartości, jak tradycja i transparentność. Ciekawe jest to, że sprawiedliwość nie miała ani jednego wskazania. Pojawiła się natomiast (z jednym wskazaniem), wartość elastyczność, zdefiniowana przez respondenta jako umiejętność dopasowania się do potrzeb, organizacji i narzędzi.

Wszystkim respondentom serdecznie dziękuję za czas poświęcony na ustalenie własnego rankingu wartości. Nie było to proste! Teraz ta praca posłuży do konkluzji:

**Nasze jutrzejsze zawodowe działania muszą dziać się przy respektowaniu znanych nam wartości uniwersalnych, z których część jest jednak wyróżniona, jako szczególnie ważna w przyszłej rzeczywistości.**

Ponieważ byłam, wymyśliłam, dyskutowałam i opracowałam, to wyniki prezentuję dla Państwa. Uważam bowiem, że mogą być one ważne dla nas wszystkich.

<sup>2</sup> Opis wartości za: Zespół autorski „Kodeksu etyki pracowników SGH”, 2018.



### ROZMOWY Z SYGNATARIUSZAMI

Małgorzata Małowińska  
Komisja Etyki

## 5 pytań do...

**Pierwszym gościem jest Ewa Majewska-Ptasznik prezes firmy Buchalter sp. z o.o. z Bydgoszczy.**

#### Czym zajmuje się Państwa firma?

Jesteśmy firmą audytorską i biurem rachunkowym, działającym na rynku bydgoskim od 1989 roku. Aktualnie zatrudniamy 27 osób, współpracujemy z 6 biegłymi rewidentami i obsługujemy kilkadziesiąt podmiotów – od małych przedsiębiorców, prowadzących książki podatkowe, po bardzo duże spółki notowane na giełdzie papierów wartościowych.

#### Od kiedy jesteście sygnatariuszem *Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości*?

Deklarację sygnatariusza złożyliśmy w Oddziale Okręgowym SKwP w Bydgoszczy w 2010 roku. Dnia 31 sierpnia 2010 roku zostaliśmy przyjęci w poczet sygnatariuszy Kodeksu, co zostało potwierdzone stosownym certyfikatem, wręczonym naszej firmie na XXI Okręgowym Zjeździe Delegatów SKwP Oddziału Okręgowego w Bydgoszczy.

#### Skąd dowiedzieliście się Państwo o naszym Kodeksie?

Firma nasza jest od 1996 roku członkiem wspierającym bydgoskiego oddziału i od tego czasu datują się nasze związki ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce. Uczestniczymy w spotkaniach dla członków wspierających, licznych konferencjach i szkoleniach odbywających się w oddziale, na których prezentowany jest *Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości* i przybliżane są jego zasady.

#### Co skłoniło Państwa do złożenia deklaracji sygnatariusza?

Działając w obszarze audytu i usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, duży nacisk kładziemy na rzetelność i wiarygodność w oczach naszych kontrahentów. Kodeks etyki jest w tym niewątpliwie pomocny. Zachęcenie przez prezes bydgoskiego oddziału zdecydowaliśmy się na złożenie deklaracji.





**Małgorzata Wołosz**  
wykładowca etyki  
O/O w Łodzi

## Przykład płynie z góry

**Mniej niż 45% Polaków uważa, że kierownictwo ich organizacji prowadzi biznes w sposób uczciwy i etyczny.**

To wynik sondażu z 2013 r., przeprowadzonego przez firmę Norstat na przestrzeni kilku kolejnych lat i jego wyniki nie napawają optymizmem. Odsetek deklarujących wiarę w uczciwość swoich pracodawców spadł sukcesywnie z 51,7% w 2010 r. do 44,6% w 2013 r.<sup>1</sup> „Ton nadawany z góry” lub jak kto woli „przykład z góry” (ang. tone at the top) to termin wywodzący się z rachunkowości, używany do opisu ogólnego klimatu etycznego organizacji, zdefiniowania przywództwa i zaangażowania kierownictwa w działania na rzecz przestrzegania wartości etycznych i uczciwości.

Ekspertki etyki biznesu uważają, że dobry ton na szczycie pomaga zapobiegać oszustwom i innym nadużyciom. Czy zapobiega również nadużyciom w sprawozdawczości finansowej? Na wytworzenie kultury korporacyjnej, opartej na uczciwości i przestrzeganiu zasad etycznych, składają się trzy podstawowe elementy: deklaracja działań zgodnych z zasadami etyki i przepisami prawa, aktywna promocja takiej postawy wśród pracowników oraz praktyczna realizacja deklaracji przez kadre zarządzającą. Zdecydowana większość zarządzających wykazuje się ignorancją w stosunku do tego, jak ich zachowania są postrzegane przez pracowników. Nie ma tutaj znaczenia, czy faktycznie popełniają oni pełnoformatowe nadużycia, czy „jedyne” wykorzystują przystępujące im uprawnienia (nierzadko nadane przez nich samych). Zarządzający nie potrafią zrozumieć, że są nieustannie obserwowani i oceniani. Jak w tej sytuacji stanowić wzorzec do naśladowania? Zjawisko osiąga wręcz karykaturalne rozmiary w organizacjach, w których praktycznie wdrażane są pierwsze dwa elementy z podanej wcześniej listy, z pominięciem ostatniego. Trudno dziwić się, że nie ma tam mowy o etycznym tonie nadawanym z góry<sup>2</sup>.

Od księgowych oczekuje się profesjonalizmu, stosowania się do wszystkich zasad wynikających z regulacji prawnych, dokładania staranności i postępowania etycznego przy wykonywaniu obowiązków zawodowych. Konflikty między interesem państwa a lojalnością wobec pracodawcy mogą powodować dylematy etyczne i prowadzić do omijania zasad etyki. Wpływ kierownictwa na podwładnych oraz nacisk menedżerów na wyniki to główne przyczyny nieetycznych zachowań, jakie kierownicy jednostek wskazywali w przeprowadzonych badaniach.

W 2015 r. przeprowadzono badanie ankietowe wśród kierowników jednostek gospodarczych, funkcjonujących w województwach pomorskim i kujawsko-pomorskim (220 osób). Poproszono w nim m.in. o wskazanie przykładów, które – ich zdaniem – mogą przyczynić się do zachowań nieetycznych<sup>3</sup>. Najwięcej, bo 64,55% wskazało na naciski osób kierujących na podwładnych, a 60,91% respondentów wskazało próbę ukrycia wcześniej popełnionych błędów. Na uwagę zasługują również wskazania innych zachowań, uznanych za przyczyny postępowania nieetycznego: obawa przed utratą pracy (46,36%), chęć kreowania wyniku finansowego (44,55%) czy nacisk kadry kierowniczej na wyniki i wskaźniki ekonomiczne (44,09%). Podobne badanie pod nazwą „Księgowi pod presją – fałszowanie informacji finansowych” zostało przeprowadzone na przełomie lat 2013 i 2014 wśród czynnych zawodowo członków SKwP (1116 ankiet). Presję wywierali głównie właściciele (31%), członkowie zarządu (24%) oraz dyrektorzy (20%). Aż 58,4% osób wywierających presję było odpowiedzialnych za sprawy finansowe. Naciski dotyczyły kwalifikowania prywatnych wydatków do kosztów firmowych, opóźniania zarachowywania kosztów, nierejestrowania pracowników oraz fałszowania wyników inwentaryzacji<sup>4</sup>. Działania, mogące skłonić do naruszenia norm etycznych, są zróżnicowane, jednak w większości nastawione na osiąganie korzyści, jakie płyną z poprawy wyników i wskaźników ekonomicznych czy też zachowania stanowiska pracy.

*dalszy ciąg na str. 6*

<sup>1</sup> <https://www.fraudiq.eu/2013/katastrofa-rodzimego-tonu-nadawanego-z-gory.html> 14.03.2019 r.

<sup>2</sup> op. cit.

<sup>3</sup> <https://www.rp.pl/Rachunkowosc/302089984-Czy-stosowanie-zasad-etyki-w-rachunkowosci-da-sie-potwierdzic-certyfikatami.html> 14.03.2019 r.

<sup>4</sup> P. Żuraw, Patologie współczesnych menedżerów rachunkowości w: Oblicza patologii zawodowych i społecznych, red. G. Ignatowski i inni, Difin, Warszawa 2015, ss. 162-163

**Czy bycie sygnatariuszem przynosi firmie korzyści, czy ma wpływ na jej otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne?**

Zauważyliśmy, iż certyfikat sygnatariusza Kodeksu, który został umieszczony w widocznym miejscu w siedzibie naszej firmy, jest z zainteresowaniem zauważany przez naszych klientów i cieszy się ich

uznaniem. Jesteśmy przekonani, iż wpływa on na zwiększenie wiarygodności naszej firmy, jako rzetelnego partnera w biznesie. Kodeks etyki buduje też świadomość etyczną naszych pracowników.

**Dziękuję za rozmowę, życząc firmie i pracownikom wielu sukcesów.**



**Piotr Hans**  
Komisja Etyki

# Jak rozmawiać o etyce z pracownikami?

Szkolenia czy rozmowy na temat etyki często są traktowane jak szkolenia BHP, czyli wyłącznie formalność i kolejny obowiązek „do odhaczenia”, a nie okazja do rozmowy o faktycznych, realnych wyzwaniach w realizacji codziennych obowiązków księgowych (wśród których dominują zadania terminowe, skutecznie spychające temat etyki na dalszy plan).

Podobnie jak w przypadku BHP, dopiero istotny problem etyczny (jak wypadek przy pracy) zmusza pracowników do szerszej dyskusji na temat etyki. Co zatem zrobić, aby łatwiej było rozmawiać z pracownikami o etyce?

## ! Należy pamiętać, żeby...

1. Nie operować ogólnikami czy pojęciami filozoficznymi, tylko mówić o konkretnych sytuacjach, problemach, adekwatnych dla danej organizacji i wyzwań stojących przed zespołem.
2. Postępować się konkretnymi przykładami z przeszłości, odwołując się także do doświadczeń własnych pracowników (dyskutując wyłącznie nad temat zachowań, powstrzymując się od oceny konkretnych osób).
3. Dyskutować z członkami zespołu, a nie tylko jednostronnie komunikować oczekiwania.
4. Promować postawy otwartości, aby pracownicy nie bali się zgłaszać wątpliwości czy pytań.

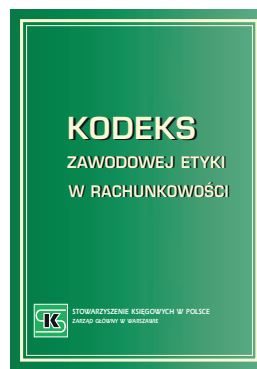
5. Postępować się krótką formą, a nie opastymi pisemnymi opracowaniami – hasłami, ikonami i powszechną w dzisiejszym świecie formą video, aby w możliwie krótkim czasie uzyskać maksimum skupienia odbiorcy przekazu.

6. Wskazywać wyraźne wytyczne „co zrobić w danej sytuacji”, podkreślając konkretne formy oczekiwanych zachowań, a nie tylko postaw.

7. Nie przedstawiać tematów etycznych w kategorii „czarno-białych”, bo w praktyce dylematy etyczne mają wiele odcieni „szarości”, które wymagają uwzględnienia konkretnych uwarunkowań.

8. Poruszać temat etyki przy każdej możliwej okazji, w kontekście realizacji bieżących obowiązków, a nie traktować jej jako zagadnienia odrębnego, „oderwanego” od codziennej pracy.

9. Wykorzystywać bogactwo internetu w różnego rodzaju materiały na temat etyki, nie tylko jeśli chodzi o profesjonalne, merytoryczne opracowania, ale także memy czy krótkie filmiki, które pozwolą podejść do tematu etyki z większym dystansem, a w efekcie z otwartością.



dalszy ciąg ze str. 5

## Przykład płynie z góry

Raport IFAC z 2017 r. Accounting and Ethics: Pressure Experienced by the Professional Accountant na podstawie badań przeprowadzonych wśród księgowych w 23 krajach (662 respondentów) także potwierdza te niepokojące zjawiska. Na pytanie czy w trakcie swojej kariery zawodowej znajdowali się pod presją do działania wbrew etyce zawodowej aż 64% respondentów odpowiedziało twierdząco. Około 37% respondentów było pod takim naciskiem pięć lub więcej razy<sup>5</sup>. Presja wywierana przez zwierzchników wpływa na zachowania księgowych w procesie tworzenia sprawozdań finansowych. Uleganie naciskom osób zarządzających prowadzi do fałszowania obrazu sytuacji finansowej przedsiębiorstwa

w sprawozdaniach finansowych. Przykładowo na „życzenie” zarządów nie tworzy się odpowiednich odpisów aktualizujących wartość aktywów, nie ustala koniecznych rezerw lub szacuje je w nadmiarze, przeszacowuje aktywa na podatek odroczone, dokonuje „pilnej” reklasyfikacji środków trwałych do inwestycji czy też zmienia nagle model wyceny aktywów.

Pracownicy widzą, co jest ważne dla szefa i zachowują się stosownie do jego oczekiwań. Zepsucie wśród kierownictwa prowadzi do demoralizacji instytucji. **Pytanie, jak ochronić służby księgowe przed presją i naciskami nieetycznego kierownictwa, pozostaje cały czas otwarte.**

<sup>5</sup> <http://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/ethics/discussion/under-pressure> 28.04.2019 r.



dr Jerzy Łopacki  
wykładowca etyki

# VAT dam

**Z dużym niepokojem obserwujemy z końcem każdego roku oraz początkiem nowego znaczną liczbę ogłoszeń o „sprzedaży kosztów podatkowych”.**

Trzeba jednak pamiętać, że działania te stanowią co najmniej trzy czyny zabronione przez obowiązujące w naszym kraju prawo, a mianowicie: nakłanianie do fałszywych zeznań, składanie fałszywych zeznań w formie poświadczenia nieprawdy oraz wystawianie nierzetelnych faktur.

Decydując się na takie działania, zgadzamy się by w księgach swojej firmy ująć koszt dokumentowany fakturą VAT za usługi lub dostawę rzeczy, które nie były w rzeczywistości zrealizowane. I niech nie zwiódą nas zapewnienia oferentów, że faktury wystawione będą przez legalnie działające podmioty (najczęściej jednoosobowa działalność gospodarcza), wszystkie wystawione faktury są w pełni legalne i księgowane, że dostarczona zostanie pełna dokumentacja taka, jak umowa, protokół przekazania oraz że w razie potrzeby pracownicy wystawcy faktury potwierdzą fakt wykonania usługi lub dostarczenia towaru, mimo że działania te nie będą miały miejsca w rzeczywistości.

Zapewnienie, że istnieje możliwość wystawienia faktury VAT w dowolnej, pożądanej przez klienta wysokości, także z datami wcześniejszymi, to tylko drobne uzupełnienie składanych ofert. Za tę drobną czynność wystawca faktury oczekuje od nas zapłaty w wysokości od 7% do 15% kwoty netto, przy czym najczęściej wpłata ta ma być dokonana gotówką. Należy się domyślać, że w przypadku płatności przelewem wystawca tworzy fakturę korygującą, ale dziwnym trafem – zapewne – faktura ta nie dociera do odbiorcy. Na końcu oferty ujęte jest zapewnienie, że podejście do współpracy będzie profesjonalne, gwarantujące dyskretność i bezpieczeństwo transakcji.

Jako księgowi, przestrzegający zasad etyki w biznesie, winniśmy przeciwstawiać się temu procederowi, próbując przekonać kierownictwo naszej firmy do działań zgodnych z prawem. Miejmy na uwadze fakt, że mimo zapewnień wystawcy faktury o legalności, przestępstwo, o którym mowa, stosunkowo łatwo może zostać wykryte. Organy podatkowe dysponują dużą skalą narzędzi wykrywających przedstawione łamanie prawa.

Łukasz Chmielak w Gazecie Prawnej już w 2015 r. zwrócił uwagę, że to kolorowo wygląda, ale tylko do

czasu, gdy do firmy któregoś poranka wpada 20 funkcjonariuszy z długą bronią. Przejmują oni komplet segregatorów i magnetycznych nośników informacji oraz, na wszelki wypadek, zatrzymują wszystkich pracowników mających związek z danym obszarem działalności. Nie sądzę, aby wśród zatrzymanych nie znalazła się ani jedna osoba która, uznając, że jest mniej winna, chcąc skorzystać z nadzwyczajnego złagodzenia kary, przyzna się do popełnionego przestępstwa, wskazując inne jeszcze osoby.

## **Korzystanie z takiej ścieżki obniżania podatków to przystawiony spacer po ostrzu brzytwy.**

Nie warto, pomijając już samoocenę księgowego. Mam nadzieję, że Czytelnicy tego tekstu nie dadzą się nabrać na piękne słówka oferentów przytoczonego sposobu optymalizacji kosztów. Zoptymalizowania podatków można dokonać innymi drogami, które dobry księgowy lub doradca podatkowy zgodnie z prawem wskaże.

W ostatnim czasie na takie fałszywe procedury zwraca uwagę także Krajowa Administracja Skarbową publikując na stronie internetowej (<https://zus.pox.pl/vat/list-ze-skarbowki-fiskus-bedzie-ostrezgac-przedsiębiorców-przed-karuzelami-vat.htm>) ostrzeżenia przed takimi działaniami. Corocznie kontrolowanych jest ponad 7 mld faktur. Sądzę, że te „sita” skutecznie ograniczą negatywne procesy, sprzeczne z etyką księgowego.





Dr Paweł Żuraw  
Komisja Etyki

# Etyka na każdy dzień

## Przyjrzyjmy się człowiekowi kończącej się drugiej dekady XXI wieku.

Współczesny świat narzuca coraz większe tempo życia, stawia przed wieloma wyzwaniem, a także zmusza do nauki nowych rzeczy. Otacza nas szum informacyjny i medialny. Niektórzy są coraz bardziej uzależnieni od komputerów i smartfonów. Życie społeczne zdominowane zostało przez różnorodność, często relatywnych zachowań, postaw i opinii.

W sferze osobistej zmagamy się z licznymi obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi. Musimy zarabiać pieniądze, niezbędne do codziennej i niekiedy drogiej egzystencji.

Oczywiście nie należy zakładać wariantów jedynie pesymistycznych, w myśl których nasz pobyt na Ziemi usłany jest wyłącznie kolcami. Wokół nas jest wiele piękna i dobra. Może wystarczy je bardziej dostrzeżać? A jednak... życie lubi nas zaskakiwać.

## Szczypta odwagi, wewnętrznego przekonania i motywacji powinna już wystarczyć, aby w przyszłości przенosić góry.

Codziennie zmagania sprawiają, że zamiast delektować się chwilą, szybko popadamy w zmęczenie. Narasta w nas stres, a nawet frustracja. Jeśli dokończymy do tego natłoki i zniewolenia, w które tak łatwo dzisiaj się uwikłać, a także chroniczny brak czasu dla tych, którym powinniśmy okazać uczucie i miłość, to może pojawić się również chęć ucieczki i zapomnienia o trudnych sytuacjach, które nam towarzyszą.

Czy jednak warto uciekać od problemów? Może należałoby się na chwilę zatrzymać, może z czegoś zrezygnować, tak aby móc naprawdę cieszyć się szczęściem swoim i swoich najbliższych? „Z czegoś zrezygnować” – no właśnie! Jakże to trudne w dzisiejszych czasach!

### W następnym numerze m.in.:

- **Etyka i podatki**
- **Czy potrzebne jest ubezpieczenie OCE?**
- **Etyka w oczach uczniów**

Może warto dokonać swobodnego remanentu chociażby po to, aby móc lepiej, wydajniej, bardziej uczciwie i rzetelnie pracować? Może zamiast serwowania sobie kolejnych doznań emocjonalnych, które tylko z pozoru mają zaspokoić nasze pragnienia, warto zanurzyć się w proste i jakże mądre recepty na życie, które zawarte są w obszernym dorobku tekstów i wypowiedzi dotyczących etyki?

Czy uważasz Drogi Czytelniku, że sięgając po mądrość życiową, którą proponuje etyka, coś na tym stracisz? Czy uważasz, że etyka zarezerwowana jest wyłącznie dla filozofów, naukowców, badaczy? A może sądzisz, że w czasach współczesnych zwyczajnie nie zdaje ona egzaminu? Nic bardziej mylnego. Etyka ma sens. Owszem, jest ona wymagająca, ale dzięki temu stanowi skuteczne lekarstwo na uczciwe, godne i (mówiąc wprost) dobre życie oraz kształtowanie poprawnych relacji z innymi ludźmi.

Dlatego – Szanowny Czytelniku – spróbuj podjąć wysiłek, wzbudź w sobie motywację, aby stosować etykę w codziennym życiu (zawodowym i osobistym). A jeśli coś się nie uda, mimo Twoich szczerych chęci, to nie poddawaj się. Bądź świadomy, że zawsze „to coś” można naprawić, ulepszyć. Przecież (jak pokazuje proza życia) wszyscy jesteśmy tylko ludźmi i mamy prawo do popełniania błędów. Szczypta odwagi, wewnętrznego przekonania i motywacji powinna już wystarczyć, aby w przyszłości przенosić góry.

